

Olympiáda v českém jazyce
49. ročník, 2022/2023
Krajské kolo – zadání II. kategorie

přidělené soutěžní číslo	body		
	gramatika	sloh	celkem

Jméno a příjmení:

Škola:

1. Následující věta je dvojznačná: *Klimatickou změnu můžeme maximálně zpomalit.*

a) Přeformulujte větu dvěma různými způsoby tak, abyste dvojznačnost odstranili a nepoužili přitom slovo *maximálně*. Výsledkem přeformulování mohou být i souvětí.

i)

ii)

b) Vysvětlete, proč je zadaná věta dvojznačná.

c) Vysvětlete, na základě čeho se posluchač u zadané věty rozhodne, ve kterém významu ji má chápat.

2. Přečtěte si následující dvě věty a zamyslete se nad významem slova *kromě* v nich.

i) *Kromě Pavla přijeli všichni.*

ii) *Kromě potravin kupuji v tomto obchodě jen potřeby pro domácnost.*

a) Napište výraz, jímž lze nahradit slovo *kromě* v obou větách, aniž by se změnil jejich význam a tvary ostatních slov. Nepoužívejte variantu *krom*.

b) Napište výraz (jednoslovný nebo víceslovný), jímž lze nahradit slovo *kromě* ve větě i) a který není použitelný ve větě ii), přičemž zachovejte význam věty i). Pád slova bezprostředně následujícího po *kromě* se může změnit.

c) Napište výraz (jednoslovný nebo víceslovný), jímž lze nahradit slovo *kromě* ve větě ii) a který není použitelný ve větě i), přičemž zachovejte význam věty ii). Pád slova bezprostředně následujícího po *kromě* se může změnit.

d) Určete slovní druh slova *kromě*.

e) Určete, jaký významový vztah je mezi následujícími dvěma větami (vybírejte z termínů, které znáte pro poměry mezi větami v souvětí):

Program neslouží jen pro průběžné vedení knihy jízd. Kromě toho dokáže dokonce i pohlídat termín technické kontroly vozidla.

3. Vytvořte věty nebo souvětí obsahující spisovný slovní tvar, jehož zvuková podoba je [set]. Příslušné slovo musí mít vždy jiný (věcný) význam. Za každou větu/souvětí do závorky napište základní tvar tohoto slova (tj. tvar, který byste našli ve slovníku). Neuvádějte vlastní jména ani zkratky.

Příklad k tvaru [kleč]: *Ve vyšších nadmořských výškách běžně roste kleč. (kleč)*
Řekli mi kleč, tak klečím. (klečet)

i)

ii)

iii)

iv)

v)

4. a) Přečtěte si následující pořekadlo a potom v nabídce zakroužkujte ta tvrzení, která jsou pravdivá.

Nouze naučila Dalibora housti.

- i) Sloveso *housti* je archaické.
- ii) Sloveso *housti* znamená zahušťovat si potravu.
- iii) Věta je napsaná chybně, místo *housti* má být *housky*.
- iv) Sloveso *housti* znamená hrát na hudební nástroj, v tomto případě na housle.
- v) Od slovesa *housti* je odvozeno podstatné jméno *houští*.
- vi) Od slovesa *housti* je odvozeno podstatné jméno *hudba*.
- vii) Od slovesa *housti* je odvozeno podstatné jméno *houba*.
- viii) Od slovesa *housti* je odvozeno přídavné jméno *hustý*.
- ix) Od slovesa *housti* je odvozeno podstatné jméno *housle*.

b) Následující slova rozdělte do skupin podle toho, od kterého slova byla bezprostředně utvořena. Ke každé skupině toto základové slovo přiřaďte. (Každé slovo zařaďte pouze do jedné skupiny.)

hudební, hudebnice, hudebnický, hudebník, zhudebněný, zhudebnění, zhudebnit, zhudebňovat

Vzor: Zadaná slova: *hod, házet, házecí, házení, přehodit, přehoz*
Skupiny: *hod, házet, přehodit* – základové slovo *hodit*
házecí, házení – základové slovo *házet*
přehoz – základové slovo *přehodit*

5. Přečtěte si větu i) a souvětí ii):

i) *Trenéři někdy mají na své svěřence přemrštěné požadavky.*

ii) *Cestovní smlouva musí rovněž obsahovat způsob, jakým má zákazník uplatnit oprávněné požadavky v případě, že cestovní kancelář poruší své právní povinnosti.*

a) Napište slovo, kterým lze nahradit podtržené výrazy v obou větných celcích i) a ii), aniž by došlo ke změně významu.

b) Po nahrazení slova *požadavky* výrazem z bodu a) lze v jednom z větných celků škrtnout jedno z nepodtržených slov. Toto slovo vypište.

c) Popište význam slova z bodu a) ve větě i) a v souvětí ii).

Význam i):

Význam ii):

d) Od slova z bodu a) lze vytvořit pokaždé jiné přídavné jméno podle toho, zda je použito ve významu i), nebo ii). Tato přídavná jména napište.

Význam i):

Význam ii):

6. Přečtěte si následující věty.

i) *Vždy se mnou souhlasil.*

ii) *Dvakrát se mnou souhlasil.*

iii) *Vždy se mnou nesouhlasil.*

a) Vypište ze zadaných vět tu, která není významově jednoznačná.

b) Přeformulujte větu vypsanou v bodě a) dvěma různými způsoby tak, aby byla v obou případech jednoznačná a aby pokaždé měla jiný význam.

i)

ii)

Olympiáda v českém jazyce
49. ročník, 2022/2023
Krajské kolo – zadání slohového úkolu

II. kategorie

Obraz, který mám pořád v hlavě

V galerii jednoho menšího evropského města, jehož jméno jsem zapomněl, visí obraz, který mám pořád v hlavě. Nepamatuji se, jestli to byla dobrá, nebo špatná malba. Malíř mi musí prominout, že si vzpomínám jen na námět. Je na něm...

(Jerome Klapka Jerome: Lenochovy myšlenky)

Dokončete započatý text formou prózy podle své fantazie (není důležité, zda se shodnete s autorovou verzí, ani to, zda obraz, o kterém budete psát, skutečně existuje).

Slohový útvar je volný. Doporučená délka vámi napsaného textu je 200–300 slov.